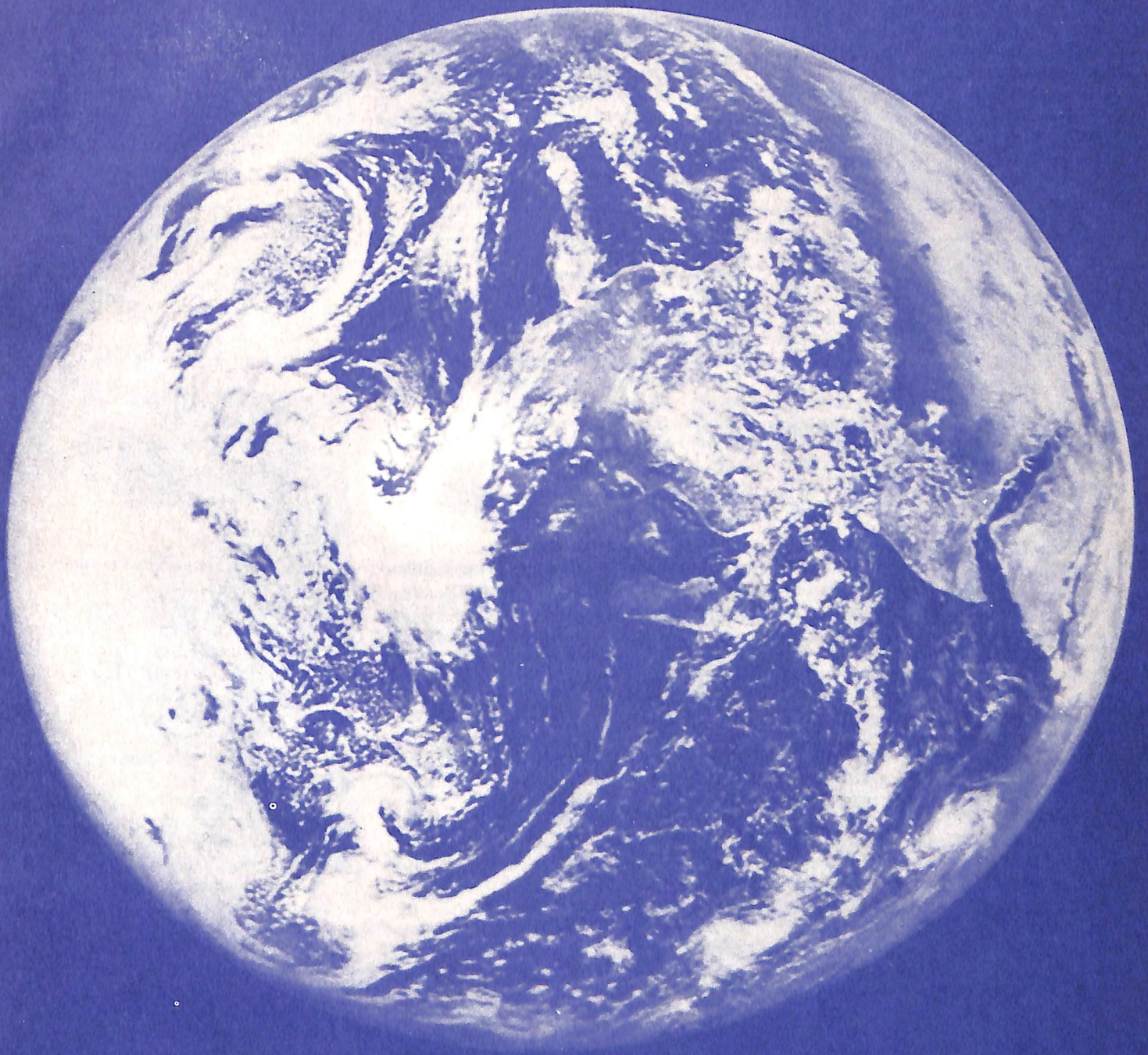

humanist

29-3
Tweewekelijkse uitgave van het
Humanistisch Verbond
Postbus 114, Utrecht
1 februari 1974

Mondiale solidariteit

In de marge

Enige tijd geleden heeft het lid van de Eerste Kamer, ir. N. Schwarz, de minister van Binnenlandse Zaken gevraagd of het waar is dat: „slechts 7 van de 114 onder verantwoordelijkheid van de ambtsvoorganger van de minister benoemde burgemeesters buitenkerkelijk zijn en dat het inwonertal van hun 7 gemeenten slechts 3,6% bedraagt van dat van de 114 gemeenten, terwijl het percentage buitenkerkelijken in de 114 gemeenten 22% bedraagt?”

Tevens vroeg hij de minister te bevoornden, dat: „die discrepantie bij in de toekomst te benoemen burgemeesters wordt weggenomen”.

In zijn toelichting op de gestelde vraag wees de heer Schwarz er onder meer op, dat het hier om 114 gemeenten gaat met een totaal van 1,38 mln. inwoners, waarvan 0,3 mln. buitenkerkelijk zijn. De 7 gemeenten hebben in totaal 50.000 inwoners, waarvan 19.000 of 38% buitenkerkelijken. Bij de overige 107 gemeenten waarin tijdens het bestuur van 's ministers ambtsvoorganger een burgemeester werd benoemd, bevinden er zich 13 met een inwonertal van 312.000 waarvan 36% buitenkerkelijken.”

In zijn antwoord moest de minister toegeven dat van de 144 (i.p.v. 114) benoemde burgemeesters er inderdaad

slechts 7 niet bij een kerkgenootschap waren aangesloten. Ook het door de heer Schwarz genoemde percentage buitenkerkelijken van 22% (!) moest de minister toegeven. Tenslotte stelde de minister, dat het praktisch niet mogelijk is onder meer aan de levensovertuiging steeds de gewenste aandacht te besteden, maar – zei de bewindsman – van een bewuste achterstelling is geen sprake.

Wel, dat laatste nemen wij gaarne aan, maar wij kunnen ons niet aan de indruk onttrekken dat er sprake is van een onbewuste achterstelling van feitelijke aard. De cijfers immers spreken een, ook niet door de minister, te weerleggen taal.

Hier ligt mede voor het Verbond een taak, en wij zijn ons lid de heer Schwarz dan ook dankbaar voor de door hem gestelde vragen.

Fiege

Hoofdbestuur

Ditmaal gaat het om de vergadering van 11 januari 1974, waarbij geen gasten uit de gemeenschapsbesturen aanwezig waren. Het is al enkele malen achtereens zo, dat er niemand achter de gastentafel zit. Nogmaals: omdat men aan die tafel niet meevergadert ondergaat men daar misschien niet de meest levendige ervaring die men zich voor kan stellen. Maar uit een oogpunt van contact met de Gemeenschappen zien wij voor ons daar wel graag mensen zitten!

De vorige vergadering was op 7 december, en dat is lang geleden. Maar, rondom Kerst en Oud en Nieuw staat er immers zoveel mogelijk stil.

Al waren er dan geen gasten uit de besturen, er waren toch twee non-habitue's: A. Nieuwland over relatietraining en C. Uitenbogaard over geestelijke verzorging in Inrichtingen van Justitie. Wat de relatietraining betreft: hierbij viel de discussie uiteen in tweeën. Eensdeels waren er de vragen (n.a.v. rondgestuurde stukken) over: hoe gaat dat nou in z'n werk, lopen er geen mensen schade aan op, en wie of wat kwalificeert en garandeert de leider? Moet die leider niet zelf regelmatig training blijven ondergaan, naast hem te geven? Wat is elkaar de waarheid zeggen, want wat is de waarheid en wat is eerlijk? Hebben we soms te doen met een mode?

Anderzijds de vragen van humanisme, zowel praktisch als principieel. Heeft het H.V. er iets aan als we relatietraining geven, of halen we dan werk naar ons toe dat nauwelijks ethici en humanisten kweekt, maar hoofdzakelijk mensen aantrekt die op een bepaalde ervaring uit zijn (en daarna mogelijk niet eens dank-je-wel zeggen). Principieel staat de vraag onder welke omstandigheden een geestelijk-psychologische strip-tease (als een leider die zou kunnen bewerken) toelaatbaar is, en welke humanistische opbouw daarmee en met andere methoden gediend kan zijn. De

discussie wordt voortgezet in de Taakgroep Vorming en Geestelijke Verzorging. Die hierover t.z.t. het Hoofdbestuur zal berichten.

De Centraal Geestelijk Raadsman bij de Inrichtingen van Justitie, Uitenbogaard, gaf een overzicht van de stand van zaken in die tak van dienst. Hij herinnerde aan zijn voorganger Pols die, onder andere, ervoor gezorgd heeft dat de aanvaarding van de humanistische geestelijke verzorging bij de directies steeds beter verliep. Na een periode van 14 jaar van vrijwilligerswerk is het beroepswerk gekomen dat nu 6 jaar loopt. De dienst heeft regelmatig contact met circa 700 gedetineerden (d.i. een kwart van de bevolking van de diverse inrichtingen) terwijl het corps 12 man omvat (inderdaad: nog geen vrouw). De normen voor toewijzing van een raadslidenpost aan humanisten zijn nog steeds ongunstig, terwijl ook de rang waarin de raadsman wordt aangesteld lager is (op grond van opleiding) dan die van een kerkelijk geestelijk verzorger. In twee landstreken (noordoosten en zuiden) is er dringend behoefte aan verlichting van de taak van de overbelaste functionarissen aldaar. Er lopen contacten hierover met de staatssecretaris (Glastra van Loon) onder wie dit valt, en er zijn ook contacten met de kerkelijke diensten. Een belangrijk punt is nog de nazorg. Er is 5 tot 10% van de gedetineerden met wie het contact na de straftijd voortgezet zou moeten worden. Daar is nu nauwelijks mogelijkheid toe.

Een maand geleden hadden we de bespreking met hoofd-raadsman A. Zoetebier van de dienst in de Strijdkrachten. Een conclusie was toen dat die bespreking moest worden voortgezet. Zo ook nu met de Dienst bij Justitie. Ook werd toen de wenselijkheid besproken van een gemeenschappelijke conferentie raadsliden-hoofdbestuur. Deze wens kwam nu ook weer naar voren. Waarschijnlijk spreken we hier verder over in maart.

De overlevingsproblematiek en onze

Dr. A. J. Wichers
Alg.-sekretaris

rapporten over de noodzakelijke beperking van produktie en konsumptie, en van de bevolking. De rapporten zijn wel veel opgevraagd, maar de ervaring is niet dat ze overal gelezen zijn, als men bijvoorbeeld het HB-lid Hommes uitnodigt om er een avond voor naar een bijeenkomst van een gemeenschap te komen. In het algemeen blijkt dat de meningsvorming in de gemeenschappen vrij langzaam op gang komt. De voorgenomen regionale discussiedagen lijken danook beter verschoven te kunnen worden naar het najaar van 1974, waartoe het hoofdbestuur besloot.

De Humanistische Stichting voor Huisvesting van Bejaarden (HSHB) kent een rooster van aftreden voor zijn bestuursleden. Op gepasseerde 1 januari waren (onder andere, want Humanitas en De Vrije Gedachte benoemen ook bestuursleden) aan de beurt de voorzitter, die door de drie constituerende organisaties wordt benoemd, en een van de twee (dit worden er waarschijnlijk drie) vertegenwoordigers van het H.V. in dat bestuur. Voorzitter van de H.S.H.B. was mr. M. Knap, ook ondervoorzitter in ons hoofdbestuur. Knap is bereid voorzitter te blijven, en dit wordt gaarne ondersteund. De aftredende vertegenwoordiger van het HV is oud-directeur J. Pasman. Ook Pasman bleek bereid tot aanblijven, en hij werd graag weer benoemd. Pasman was bovendien secretaris in het HSHB-bestuur.

Driebergen, 17 januari 1974

Ontwikkelingshulp

Ook de ontwikkelingshulp door particuliere organisaties heeft in Nederland (nog) het geijkte opdelingspatroon naar o.m. confessionele trant. Dat was één van de redenen die destijds tot oprichting van het Humanistisch Instituut voor Ontwikkelingssamenwerking (H.I.V.O.S.) heeft geleid. Natuurlijk bestaat er, zoals thans gebruikelijk, een soort overkoepelende organisatie (de N.O.V.I.B.) maar daarin hebben de organisaties met confessionele bindingen geen geringe stem.

Bovendien is er destijds een verdeelsleutel voor de medefinanciering door de overheid gemaakt die, naar ons gevoelen, obsoleet is geworden n.l. 40 (r.k.), 40 (prot.) en 20 (niet-kerk). Bij die medefinanciering wordt overigens alleen investeringssteun gegeven, terwijl wij voorstanders zijn van óók financiële steun voor exploitatiekosten.

Het hierboven met enkele grove lijnen aangegeven raamwerk bevordert de activiteiten van HIVOS niet, integendeel er gaat een flinke remmende werking vanuit. Tot goed begrip: HIVOS wil beslist niet het zoveelste zuiltje naast de bestaande zijn. Wanneer in plaats van hulp ontwikkelings-samenwerking in de zin zoals wij die voorstaan werkelijkheid zou worden, is de autonome taak van HIVOS volbracht en heeft het zichzelf overbodig gemaakt. Ge-

zien de aard van ons volk zal dat nog wel even duren.

Het Hoofdbestuur heeft zich, alweer enige tijd geleden, schriftelijk tot de nieuwe Minister voor Ontwikkelingshulp gewend met concrete voorstellen om met name het medefinancieringsprogramma aan te passen. In aansluiting aan deze brief voerde een delegatie van het Hoofdbestuur (bestaande uit: dr. E. Hommes, R. Sorgedraeger en W. C. Fiege) onlangs een gesprek met de Minister.

Tijdens dit gesprek heeft de delegatie ook gepleit voor een *gezamenlijke* beoordeling van de projecten der diverse organisaties aan de hand van *gezamenlijke* criteria.

Minister Pronk die zich als een gesprekspartner deed kennen met een open oog

voor de ontwikkelingen op dit terrein, deelde o.m. mede dit jaar met procedurele wijzigingsvoorstellen te zullen komen; de huidige criteria (voor toewijzing van aanvullende financiële middelen ten behoeve van ontwikkelingsprojecten van particuliere organisaties) zullen in de tweede helft van dit jaar door hem ter discussie worden gesteld.

De bewindsman toonde begrip voor de positie van de humanistische ontwikkelings-samenwerking: zijn deur blijft voor ons open, wanneer ernstige blokkeringsverschijnselen zich naar ons gevoelen voordoen.

Een nuttig gesprek, dat de H.V.-deelnemers reden tot veel voldoening heeft gegeven.

F.

Maarschalk Tito

Academische vrijheid en socialisme

De I.H.E.U.-voorzitter Prof. Dr. J. P. van Praag heeft onlangs in een brief aan President Tito van Joegoslavië wederom gepleit voor vrijheid van meningsuiting voor wetenschapsmensen in zijn land. „Ideeën moeten verslagen worden door betere ideeën en niet door geweld” roept Van Praag de Maarschalk in een bewogen brief toe.

Zoals men zich wellicht nog weet te herinneren deed de voorzitter van de Internationale Humanistische Unie ongeveer een jaar geleden eenzelfde stap bij de President van de Federale Socialistische Republieken in verband met bepaalde repres-

sieve maatregelen tegen een aantal hoogleraren.

Sindsdien is de situatie niet verbeterd. De dreiging met ontslag hangt nog steeds als het zwaard van Damokles boven de hoofden van acht hoofdleraren. Deze blijven weigeren onder het Caudijnse juk te gaan, dat de regering te Belgrado in de vorm van nieuwe criteria voor de benoeming van hoogleraren voor hen in petto heeft.

Deze zaak heeft méér dan individuele betekenis. Het is o.i. een test-case voor de positieve of negatieve beantwoording van de vraag of academische vrijheid bestaanskans heeft in dit socialistisch systeem dat de pretentie heeft het „ware” socialisme te representeren.

F.

Breughel's Icarus

*Die het niet schelen kan wat er aan de hand is, schaatsend
Op een vijver aan de rand van het bos.*

*Zij vergaten nooit
Dat zelfs het vreselijkste martelaarschap zich ergens terzijde
Moet afspelen, in een hoek, een rommelige plek
Waar de honden doorgaan met hun hondenleven en het paard van de beul
Zijn onschuldige achterste schuurt aan een boom.*

Of Breughel's Icarus bijvoorbeeld: hoe alles volkomen op zijn gemak

Zich afkeert van het onheil; misschien heeft de ploeger

*De plons gehoord, de verloren schreeuw,
Maar voor hem was de mislukking van geen belang; de zon scheen
Gewoon op de witte benen die verdwenen in het groene
Water; en het dure, fijn getuigde schip dat toch iets
Verrassends moet hebben gezien, een jongen die uit de hemel viel,
Moest ergens anders heen en zeilde rustig verder.*

W. H. Auden

(vertaling G. Smit).

G.V. zieken en bejaarden

Onlangs heeft de heer J. Pasman zijn werkzaamheden t.b.v. de geestelijke verzorging van zieken en bejaarden moeten staken.

Een opvolger is helaas nog niet gevonden.

In afwachting van een nadere regeling wordt men verzocht over zaken op het terrein van het ziekenhuiswerk contact op te nemen met de secretaresse van de begeleidingscommissie, mw. C. W. Kerkhof, Naxosdreef 65, Utrecht, telefoon (030) 61 61 63 (na 19.00 uur).

Oosterse filosofie

Een vijftal reeds eerder in „Intermediair” verschenen artikelen zijn onlangs gebundeld in het bij „Intermediair” en Van Gorcum uitgegeven boekje „Oosterse filosofie”. De titel van de eerste bijdrage van prof. Kwee Swan Liat spreekt voor zichzelf: „Pleidooi voor vergelijkende wijsbegeerte”. Een vergelijking van de verschillende wijsgerige stelsels is niet alleen een theoretische aangelegenheid, zij kan ook bijdragen tot een vergroting van het wederzijds begrip. Het contact tussen culturen is een dankbaar studieveld voor de vergelijkende wijsbegeerte.

In het Westerse, Indische en Chinese denken onderscheidt Kwee Swan Liat drie dominante denkvormen. Het Westerse denken is vooral gericht op objecten, op de natuur, het Indische denken op het *subject*, op de mens zelf, het Chinese denken op de *intersubjectiviteit*, op de samenleving. Ook prof. E. Zürcher beklemtoont in zijn bijdrage „Hoofdlijnen van de klassieke Chinese wijsbegeerte” het feit dat deze filosofie primair gericht is op de samenleving en het gedrag van de mens als sociaal wezen. Niet alleen in het confucianisme, ook in het tauïsme, stond het gedrag van de mens centraal. Het confucianisme was in feite een totalitair moralisme, dat door zijn paternalisme een hinderpaal vormde niet alleen voor de ontplooiing van het individu maar evenzeer voor ieder vernieuwingsstreven. Naast het confucianisme en zijn tegenhanger het quietistisch en anarchistisch tauïsme, dat iedere ordening door een staatsmacht afwees, ontwikkelde zich korte tijd het legalisme, dat de staat ziet als de belichaming van wet en orde. Het volk moet volledig onderworpen blijven. Het legalisme herin-

ert ons aan het fascisme. Er zijn slechts twee beroepen open voor de grote massa: landbouw en oorlogvoeren. Alle cultuur dient te worden uitgebannen, want de massa moet onwetend blijven. Het volk wordt georganiseerd in kleine groepen met collectieve verantwoordelijkheid en de plicht van wederzijdse spionage.

Prof. Zürcher ziet een zeker verband tussen het moralisme van het huidige regime in China en het confucianistisch denken. Het regeren is nog steeds een kwestie van morele vorming, bekering en indoctrinatie.

Het artikel van dr. J. M. van Boetzelaar over de hindoeïstische wijsbegeerte toont aan hoe veelvormig het Indische denken is. Het kent een dualistische school (Samkhya), die meent dat de grondslag van het wereldgebeuren wordt gevormd door twee absoluut tegengestelde principes, de ziel (purusa) en de materie (prakrti). Maar ook kent het een materialistische school, die het bestaan van een ziel en van een voortbestaan na de dood loochent.

Een bijzonder boeiende richting is die van het monisme van Samkara (ik wijs op de invloed hiervan op onze dichter Adwaita!), dat stelt, dat de veelheid van dingen, die wij in de wereld waarnemen, slechts schijn is. De werkelijkheid is één.

Het boeddhisme wordt behandeld door dr. T. E. Vetter. Centraal staan in het boeddhisme niet alleen de ervaringen van de vergankelijkheid en het leed maar ook een streng causaliteitsdenken.

De Boeddha heeft gezegd, dat zijn leer slechts één doel kent namelijk de verlossing van het leed. Deze atheïstische leer is niet geïnteresseerd in vragen of de wereld eindig of oneindig is, of er een „ik” bestaat of niet.

P. Krug

Het medelijden heeft in deze verlossingsleer een centrale plaats gekregen. Het artikel van prof. F. Vos geeft in kort bestek een verhelderende uiteenzetting over Zen. Aan de hand van verschillende citaten wordt een karakteristiek van Zen gegeven. Geestelijke ontleding, het ontdekken van de eigen Boeddha-natuur, is doel van Zen. Dit kan slechts plaatsvinden dank zij de doorbreking van het bewuste logische denken. Een tweetal gedichten uit de school van Zen:

Verkrijg de wortel

*maar bekommer u niet om de takken
en het is alsof u de liefelijke maan
in een helder kristal omvat.
Doorgrondt men het geheim
van deze steen der wijzen,
zowel voor uzelf als voor de
anderen*

De leer der gelijkstellingen

*Eén natuur is met alle naturen
in volledige harmonie,
één dharma omvat alle dharmas.
Eén maan verschijnt in alle wateren
en de manen, weerspiegeld in alle
wateren
verenigen zich in één maan.*

Evenals het boekje „Oosterse renaissance” van Han Fortmann en de vijf brochures over Aziatische godsdiensten door het H.V. uitgegeven in de serie „Oriëntatie” vormt het hier besproken boekje een welkome inleiding tot de wereld van het oosterse denken.

Peter Krug

Er was eens een huwelijk

Enquête-resultaten en veel gegevens uit allerlei boeken heeft Janny Westerlaken verwerkt in haar boekje „Er was eens een huwelijk... een pleidooi rond echtscheiding”. Het is zojuist verschenen bij A. W. Bruna & Zoon te Utrecht in een oplage van 10.000 in de serie Zwarte Beertjes. De prijs is slechts f 5,—. Het is goed en gemakkelijk leesbaar geschreven. Niet alleen de schrijfster, ook de uitgever mogen wij dankbaar zijn voor dit boekje. Het is een mijlpaal bij de doorbraak in Nederland van de organisatie van gescheiden mannen naar die van gescheiden mensen.

De uitgever schrijft op de achterzijde van het boekje: „Het ontbreekt niet aan literatuur over echtscheiding. Doctorandussen, statistici, zielszorgers en wie al niet meer hebben er hun licht over laten schijnen. Eén stem ontbreekt merkwaardigerwijs in het koor, die van gescheiden mensen zelf.

Die zijn meestal te druk met het verwerken van hun psychische en praktische problemen om zich naar buiten toe te laten horen. In dit pleidooi, dat vele gescheidenen uit het hart gegrepen zal zijn, komt een vrouw aan het woord die met afstand, maar niet zonder emotie, over haar eigen problematiek schrijft. Over hoe hard de klap aankomt, over het verlies van vrienden, over de kinderen, over hoe de omgeving gescheiden mensen bekijkt en vaak discrimineert en over de echtscheidingswetgeving die nog verre van ideaal is.

In het najaar van 1973 werd de Bond van Gescheiden Mannen omgevormd tot de Bond voor Gescheiden Mensen. Janny Westerlaken is de eerste vrouw die tot het bestuur is toetreden. Dat is meer dan een symbolische stap, want helaas bevinden veel gescheiden mensen zich in het getto van gescheiden vrouwen of het getto van gescheiden mannen. En tegen die mentaliteit richt zich in hoofdzaak haar betoog”.

humanist

Verantwoordelijk voor de inhoud:

Hoofdbestuur H.V.

Eindredakteur: Directeur H.V.

Lay-out: Lumax Utrecht

Druk: Lumax Utrecht

Redactie-adres:

Humanistisch Verbond

Oudegracht 152 Utrecht

Tel.: 030 - 31 81 45

De visie van het Humanistisch Verbond op het overlevingsvraagstuk

Zoals men zich zal herinneren is de behandeling van dit vraagstuk destijds als een vier-trapsraket gezien.

1. Uitwerking door werkgroepen van de problematiek in concept-rapporten
2. Bestudering ervan door de Gemeenschappen
3. Conclusies trekken op enkele Regionale Discussiedagen
4. Oriëntatie van derden via een Nationale Conferentie.

In zijn vergadering van 11 januari j.l. heeft het Hoofdbestuur van de stand van zaken een tussenbalans opgemaakt. Hierbij bleek dat de bestudering bij vele Gemeenschappen zich nog in het aanvangsstadium bevindt, zodat de afronding van dit programma-onderdeel meer tijd zal vergen dan oorspronkelijk geraamd.

In verband hiermede is besloten de Regionale Discussiedagen niet vóór maar ná de zomervakanties te houden d.w.z. in september/oktober a.s.

Overigens kunnen lezers die — na bestudering van de rapporten — menen een bijdrage tot discussie te kunnen leveren, zich steeds met de Redactie van Humanist in verbinding stellen.

Mondiale solidariteit

J. Dijkstra

De door het Humanistisch Verbond ingestelde werkgroep „bevolking” kon in haar geheel wel tot een afgerond rapport komen, maar dat was niet het geval met de werkgroep „beperking productie en consumptie”.

Immers de daling van het geboortecijfer is in het algemeen in de rijke landen reeds ingezet als gevolg van de welvaart. Hierdoor hadden de discussies in de werkgroep „bevolking” een vruchtbare voedingsbodem. Bovendien wil men zich graag ten voorbeeld stellen aan de arme landen, waarin over het algemeen de bevolkingstoename enorm is en wel als gevolg van de betere gezondheidszorg, maar nog onvoldoende geboortebeperving.

Voorbereid door de in het algemeen reeds begonnen geboortedaling in de rijke landen en verontrust over de grote bevolkingstoename in de arme landen is de discussie in de rijke landen op het gebied van de bevolkingpolitiek meer gericht op de arme dan op de rijke landen.

Geheel anders is het echter met de discussie over de beperking van de productie en de consumptie, waarbij juist in de rijke landen zeer ingrijpende maatregelen zullen moeten worden genomen en enorme offers gebracht.

In de werkgroep „beperking van de productie en consumptie” heeft met name ontbroken eenstemmigheid over de vraag of binnen het bestaande op winst gerichte ondernemingswijze produktiesysteem de nodige afremming van de productie wel te bereiken is en of een wijziging van het systeem voorwaarde is voor een ethisch verantwoorde samenleving die kan overleven.

Naast deze zeer belangrijke factor speelt echter ook een uitermate belangrijke rol het overal nog volop geldende streven naar werkgelegenheid.

Aan het streven naar werkgelegenheid zijn o.a. de volgende bezwaren verbonden:

- opschroeven van de investeringen;

- snel verouderde of verslijtende producten;
- roofofbouw op grondstoffen;
- pressie op consumenten tot onnodig verbruik;
- produktie van oorlogsmaterieel;
- milieuvervuiling.

De produktie voor de strik noodzakelijke consumptie kan door mechanisatie en automatisering gebeuren met een steeds geringere behoefte aan menselijke arbeid. Bovendien zal de produktie steeds meer moeten geschieden ter plaatse van het vinden van de grondstoffen met in het algemeen als gevolg vermindering van de werkgelegenheid in de rijke landen en vermeerdering in de arme landen.

Reeds nu wordt in de rijke landen op allerlei manieren werkgelegenheid „gefokt”, waarbij ik o.a. denk aan de produktie van niet noodzakelijke goederen, het bank- en verzekeringswezen en niet te vergeten de uitvoering van de sociale voorzieningen, welke uitvoering op complete werkverschaffing lijkt. Het laatstgenoemde gaat onder het mom van het toepassen van de grootst mogelijke billijkheid. De praktijk is echter dat de vele en ingewikkelde regelingen frustrerend werken op zowel hen die de regelingen ondergaan als op hen die de regelingen moeten toepassen. De billijkheid komt daarbij toch vaak in gedrang door onvoldoende informatie en inzicht en door het zich uitleven van persoonlijke instellingen.

Een mondiale arbeidsverdeling, produktie naar een strikt noodzakelijke behoefte en afstoten van alle in wezen alleen op bevordering van werkgelegenheid ingestelde werkzaamheden zal in de rijke landen veel minder menselijke arbeid vragen dan nu en

Vervolg Mondiale solidariteit

in de arme landen deze vraag aanvankelijk doen toenemen.

De keuze zal dan moeten worden gemaakt uit het verrichten van de menselijke arbeid door:

- a. slechts een beperkt aantal mensen;
- b. allen, die daarvoor in aanmerking wensen te komen.

De onder a. genoemde mogelijkheid biedt waarschijnlijk de meeste efficiency voor de produktie, maar houdt het gevaar in dat zich een machtselite gaat ontwikkelen.

Bij een werkwijze als onder b. genoemd zou bij toename van arbeid door vrouwen, beperking tot strikt noodzakelijke werkzaamheden, verantwoorde toepassing van mechanisatie en automatisering de arbeid in de produktie in bijv. 3 dagen per week kunnen worden verricht.

Om apparatuur en hulpmiddelen zo goed mogelijk te benutten zou bij handhaving van de huidige week een deel der mensen op maandag t/m woensdag en een ander deel op donderdag t/m zaterdag kunnen werken.

De ontwikkeling in onze cultuur wijst in een richting van ontkoppeling van arbeid en inkomen.

Men gaat er nu nog steeds vanuit dat de mens het voor zijn bestaan benodigde inkomen moet verkrijgen door betaalde arbeid. Het daarvan in de huidige situatie reeds veelvuldig moeten afwijken zal in toenemende mate het geval worden en uiteindelijk leiden van recht op arbeid naar recht op inkomen.

Realisatie van het recht op inkomen zou op de volgende wijze kunnen:

- een ieder ontvangt vanaf zijn geboorte

uit de gemeenschapskas een bestaansinkomen;

- dat bestaansinkomen wordt tot de 18-jarige leeftijd uitgekeerd aan de ouders of andere verzorgers en daarna aan de persoon zelf;
- de hoogte van dat inkomen is afhankelijk van hetgeen de betrokken gemeenschap zich kan veroorloven, mede in verband met de behoeften in andere gebieden van de wereld.

Als gevolg van dat inkomen kunnen kinderbijlagen, kinderaftrek, tegemoetkomingen voor studie, pensioenen, A.O.W.-voorzieningen enz. vervallen. Hierdoor kunnen grote besparingen worden verkregen van kosten voor uitvoering van de huidige sociale voorzieningen en voor de controle op die uitvoering. Tevens zal voor veel mensen de frustratie verdwijnen, welke thans bestaat als gevolg van onoverzichtelijkheid van de vele regelingen.

Door het voor zijn directe levensbehoeften niet meer te *moeten* werken voor geld kan de mens werkelijk tot ontplooiing komen. Zij die meer behoeften hebben en/of arbeid wensen voor hun ontplooiing kunnen de nog benodigde menselijke arbeid verrichten. Hierbij geen beperkingen voor de ouderen t.a.v. de leeftijd.

Voor deze arbeid wordt naast het bestaansinkomen een vergoeding gegeven naar de mate van nut voor de samenleving en de mate van onaantrekkelijkheid van het onderhavige werk.

Onder deze arbeid dan ook te rangschikken het werk van de huisvrouw, waarbij rechtstreeks een afzonderlijke vergoeding zou kunnen worden gegeven of een daartoe ingecalculeerd deel van het bestaansinkomen door elk der gezinsleden aan de huisvrouw kunnen worden afgedragen.

Ten aanzien van de kosten diene men te bedenken dat het bestaansinkomen in de plaats komt van een deel van alle thans bestaande salarissen en andere uitkeringen en ook dat is bedoeld dat de waarderingsschaal voor beloning van de nog benodigde menselijke arbeid zodanig zal zijn dat bestaansinkomen samen met de arbeidsbeloning aanmerkelijk lager zullen zijn dan vele huidige inkomens.

Het vorenvermelde geeft slechts enkele gedachten weer over enkele facetten van de problematiek van beperking van produktie en consumptie in de rijke landen. Velerlei variaties en uitwerkingen zijn mogelijk.

Indien men echter wenst werkelijk mondiaal solidair te zijn met zijn medemens, dan zullen de discussies zich niet moeten beperken tot geleidelijke aanpassingen van de huidige maatschappijvorm in de rijke landen. De discussies zullen zich moeten uitstrekken tot de mogelijke oplossingen om te komen tot een werkelijk ethisch verantwoorde mondiale samenleving.

De weerstanden zullen zwaar zijn in onze huidige, geheel op competitie, concurrentie en prestatie gerichte maatschappij, waarin het niet alleen geoorloofd, maar zelfs als verdienstelijk wordt beschouwd dat men zich bevoordeelt ten koste van een ander. Gelukkig komen er steeds meer stemmen op, die wijzen op de dringende noodzaak van een spoedige algehele wijziging van de huidige samenlevingsvorm.

Literatuur:

Gewaarborgd inkomen in een vrije maatschappij door Robert Theobald; *Revolutie tegen de dood* door Egbert Tellegen; *Mens en Onderneming* 26 (1972) 279-283.

J. Dijkstra

NIEUWS UIT DE GEMEENSCHAPPEN

Feestdag ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan gemeenschap Den Helder

Deze dag mag gerust een succes worden genoemd. Bij entree van de zaal van speeltuinvereniging Nieuw Den Helder West, werden wij verrast door een prachtig bloemstuk, dat ons ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van onze gemeenschap Den Helder & Omstreken door het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond werd aangeboden. Het bloemstuk is na afloop van onze fijne bijeenkomst geschonken aan het bejaardenhuis „de Golfstroom”, waar een aantal van onze leden wonen. De voorbereidende werkzaamheden werden met veel enthousiasme door de leden van de werkgroep gedaan.

De dag begon met een openingswoord en een hamerslag door Hans Kroonstuiwer met een mooie voorzittershamer, die door de heer J. Butter persoonlijk is gemaakt en bestempeld mag worden als een fraai stukje werk. Bij onze jaarvergadering een bijzonderswaardig stuk? Mevr. Hamel-Dito terugblikte op wat er zich in de afgelopen 25

jaar binnen onze gemeenschap heeft afgespeeld. Uiteraard kwamen de ups en downs ter sprake, maar wij mogen toch terugzien op 25 bijzondere jaren.

Na deze terugblik las mevr. Hamel-Dito een gedicht voor, van Albert Verwey getiteld „Tijdgedicht”, wat met veel waardering werd beluisterd. Na de terugblik en het gedicht, schaalden wij ons naar de filmzaal om te gaan kijken naar een film, die vooraf werd gegaan door een inleiding van de heer Wessels. De film was getiteld „Miss Goodal” met als inhoud de bestudering van Chimpansee's in hun natuurlijke omgeving. Hieraan vooraf gingen twee tekenfilmpjes welke veel succes oogstten.

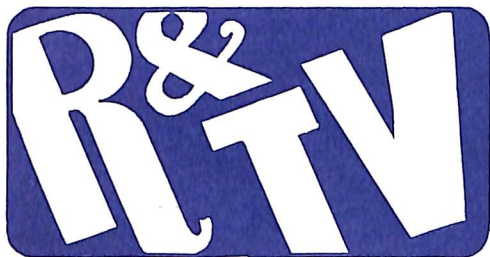
Na de film lieten we ons de aangeboden broodjes en koffie smaken, want een boeiende ochtend maakt hongerig. Na de lunch las mevr. Hamel-Dito voor uit een bundel. Zij koos daaruit „De Schouwburg” wat werd bestempeld als een ernstig verhaal. Maar na de ernst, de luim in de vorm van

een aantal Westfriesse verhalen, welke een gretig gehoor vonden.

Na deze humor werd een spelletje bingo gespeeld met leuke prijzen. Dit allemaal onder leiding van Hans Kroonstuiwer, welke later zijn leiding moest afstaan aan de heer Hamel (noodgedwongen), omdat een aantal prijzen in zijn eigen familie terecht kwamen. Deze leidingoverdracht geschiedde onder grote hilariteit waardoor het bingo spel meer bleek te zijn dan alleen maar een spelletje bingo.

De kinderen werden onder leiding van An Hunneman-Pikkert en Marleen van Nes tijdens de inleiding, de terugblik en het gedicht bezig gehouden met plakken, tekenen en andere zaken die kinderen in de regel prettig vinden te doen. Niemand heeft zich deze dag verveeld en hoorde na afloop dan ook: „is het nu al voorbij”. Met deze conclusie mogen wij terug zien op een fijne en gezellige dag, die velen goed heeft gedaan.

Secretaris

TELEVISIE NEDERLAND I

zondag 3 februari ± 22.30 uur:
Coornherthuis

zondag 17 februari ± 22.30 uur:
Profile mr. M. G. Rood

RADIO HILVERSUM I

zondag 3 februari 9.45 uur:
Invuloefeningen in Humanisme (XXI), een maandelijks reeks vraaggesprekken waaruit blijken kan hoe verschillend én hoe overeenkomstig diverse mensen het begrip humanisme elk voor zichzelf invullen. Samenstelling: Casper Vogel.

vrijdag 8 februari 16.45 uur:
Laat je niks wijsmaken in dit kwartiertje maar vind zelf iets van de commentaren, interviews, informatie van mensen die wat zien in de mens.

zondag 10 februari 9.45 uur:
Redelijkheid en zedelijkheid, kernbegrippen in de humanistische levensvisie. Wie bepaalt de normen in ieders leven? En hoe? Een verkenning door prof. mr. J. in 't Veld.

vrijdag 15 februari 16.45 uur:
Laat je niks wijsmaken.

zondag 17 februari 9.45 uur:
Humanistisch mensbeeld - Welk beeld hebben humanisten van de mens? Samenstelling: Casper Vogel.

(advertentie)

Neem een
abonnement op

REKENSCHAP

het voortreffelijke
driemaandelijks
tijdschrift voor
wetenschap en
cultuur

Uitgave van de
Humanistische Stichting
Socrates
Redactie en Administratie:
Postbus 114 Utrecht

Abonnementsprijs:
f 25,- per jaar

Een exemplaar van
het onlangs verschenen speciale
nummer „Aspecten van Humanisme”
wordt u op aanvraag gaarne
ter kennismaking toegezonden

TRAININGSGROEP UTRECHT

Onder leiding van Albert Nieuwland begint een tweede groep op dinsdagavonden, waarin nog enkele plaatsen zijn.

Aanvang 19 febr. 19.00 uur, Oude Gracht 152. Aanmelding bij Paul Kruyswijk, zelfde adres, telefoon (030) 31 81 45.

in dit nummer:

In de marge
Hoofdbestuur
pag. 2
Ontwikkelingshulp
Academische vrijheid en
socialisme
pag. 3
Boekbesprekingen
pag. 4
De visie van het Humanistisch
Verbond op het
overlevingsvraagstuk
Mondiale solidariteit
pag. 5
Nieuws uit de gemeenschappen
pag. 7

ledenwerfactie 73/74

Om maar direkt met de deur in huis te vallen: het aantal nieuwe leden dat in de afgelopen vier maanden in het ledenregister van het Verbond is ingeschreven bedraagt per 1 februari rond

zevenhonderd

Wij hebben nu nog één maand, de kortste van het jaar, beschikbaar om de aktie succesvol af te ronden. 800 à 1000 nieuwe leden hadden wij ons op 1 oktober j.l. als doel van deze ledenwerfactie gesteld. Wanneer wij nu

- als individueel lid
- als gemeenschapsbestuur
- als ledenwerfgroep

in de komende vier weken ons echt nog even inspannen, lukt het zeker! Wij blijven u via pers,

radio, televisie, dokumentatiemateriaal, e.d. zo veel mogelijk ondersteuning geven.

De tien gemeenschappen die de meeste nieuwe inschrijvingen boekten zijn:

Amsterdam:	89	Utrecht:	19
Den Haag:	33	Groningen:	14
Rotterdam:	25	Voorburg-Rijswijk:	14
Haarlem:	24	Arnhem:	14
Hilversum:	23	Vlaardingeng:	9

Het Humanistisch Verbond heeft u nodig.

(ook bij zijn Ledenwerfactie-73/74)

Opmerkelijk is de opmars van Hilversum. In een maand tijds van de tiende naar de vijfde plaats!

Opvallend is verder dat plaatsen als Apeldoorn en Amstelveen — in tegenstelling tot vorig jaar — nu nog weinig van zich hebben laten horen. En toch kan het voor de tweede keer óók. Zie maar eens naar die kleine gemeenschap Voorburg-Rijswijk.

Zeven procent van het Nederlandse volk noemt zichzelf humanist, dat zijn méér dan een miljoen mensen. Rond 984.000 mensen kunnen dus nog als lid worden gewonnen! Met een fractie ervan zullen wij in de komende weken reeds blij zijn. Doe Uw best! Fiege

Geef „Humanistisch Perspectief” een mond Wordt lid van het Humanistisch Verbond

Werb een lid verstrekk ons adressen

Humanist

29-4
Tweewekelijkse uitgave van het
Humanistisch Verbond
Postbus 114, Utrecht
15 februari 1974

